ΠΑΝΤΙΣΡΑ
αντικαπιταλιστικη • ενημερωση

Φώτης Μούστος*

Είκοσι χρόνια μετά την έκρηξη το Τσερνομπίλ παραμένει το μεγαλύτερο σκάνδαλο καθώς κανείς δεν είναι βέβαιος για την ασφάλεια που παρέχει η ταφή του. Οι συνέπειες στην υγεία και το περιβάλλον θα είναι ορατές για τριάντα γενιές.

Ήταν 26 Απριλίου 1986, ημέρα Σάββατο και ώρα 01.20 στο Τσερνομπίλ.. Ο τεράστιος πυρηνικός αντιδραστήρας είχε γεμίσει με 180.000 κιλά ραδιενεργού υλικού, όσο δηλαδή θα περιείχαν χίλιες βόμβες σαν αυτές της Χιροσίμα. Λίγα λεπτά αργότερα, ο πυρηνικός αντιδραστήρας Νου 4 του πυρηνικού εργοστασίου του Τσερνομπίλ τινάχτηκε στον αέρα από έκρηξη, η οροφή του κατέρρευσε και ξέσπασε φωτιά σε πολλά σημεία. Διακόσια ραδιενεργά στοιχεία άρχισαν να απλώνονται, με τη βοήθεια των ανέμων, σε όλες τις ηπείρους του πλανήτη. Επί δεκαπέντε μέρες κρατούσε η πυρκαγιά, απελευθερώνοντας ραδιενέργεια στην ατμόσφαιρα.

Στις 28 Απριλίου, το ραδιενεργό νέφος έφτασε στην Πολωνία Γερμανία Σουηδία. Και στις 30 Απριλίου Τσεχοσλοβακία Αυστρία Ελβετία Ιταλία και Ελλάδα. Στις 2-3 Μαΐου επέστρεψε με τη βοήθεια των ανέμων στη Γιουγκοσλαβία Αλβανία Βουλγαρία Ελλάδα και επεκτάθηκε προς τη Τουρκία και τη Μαύρη Θάλασσα. Τελικά έφτασε έως την Ινδία τη Κινά την Ιαπωνία τις ΗΠΑ και την Αυστραλία. Ολόκληρος ο πλανήτης ένοιωσε την ανάσα της ραδιενέργειας. Η πυρηνική παραφροσύνη σε όλο της το μεγαλείο.

Αυτοί που μολύνθηκαν περισσότερο από τη ραδιενέργεια είναι όσοι πήραν μέρος στην κατασκευή της σαρκοφάγου, για να καλυφθεί ο κατεστραμμένος αντιδραστήρας, καθώς και στον καθαρισμό του πυρηνικού εργοστάσιου παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας. Ήταν περίπου εφτακόσιες χιλιάδες άνθρωποι, άντρες και γυναίκες, οι οποίοι παρέμειναν στο πυρηνικό εργοστάσιο περισσότερο από ένα χρόνο. Έσβησαν τις πυρκαγιές, έθαψαν τον πυρηνικό αντιδραστήρα κάτω από τόνους μπετόν και άμμου και κατασκεύασαν με ατσάλι και

μόλυβδο τη σαρκοφάγο, καθάρισαν το έδαφος γύρω από το εργοστάσιο κι άνοιξαν νέους δρόμους για να μπορούν σήμερα να εργάζονται στο πυρηνικό εργοστάσιο επιστήμονες υπάλληλοι πυροσβέστες μηχανικοί και τεχνίτες ειδικοί στην απολύμανση.

Εκκενώθηκαν σε απόσταση τριάντα χιλιομέτρων οι πόλεις και τα χωριά και μετακινήθηκαν αναγκαστικά 140.000 άνθρωποι. Από τους 700.000 που δέχθηκαν υψηλές δόσεις ραδιενέργειας, έχουν πεθάνει έως σήμερα 30.000 κι άλλες 150.000 είναι φυτά και ανάπηροι και ανίκανοι για εργασία. Οι καρκίνοι, οι λευχαιμίες και άλλες ασθένειες τους θέρισαν

Το μεγαλύτερο όμως πρόβλημα που αντιμετωπίζουμε όλοι σήμερα, είναι το τι θα γίνει με τη σαρκοφάγο, μέσα στην οποία βρίσκεται ο κατεστραμμένος μεν, αλλά ενεργός πυρηνικός αντιδραστήρας με 170.000 ραδιενεργού υλικού. Ποιος εγγυάται ότι δεν υπάρχουν συχνές διαρροές στην ατμόσφαιρα η στα υπόγεια ύδατα;

Στο όνομα της επίλυσης του ενεργειακού προβλήματος που αντιμετωπίζουν διάφορες χώρες, οι κυβερνήσεις τους επέλεξαν πρόχειρες και επιζήμιες λύσεις για την ανθρωπότητα,αλλά συμφέρουσες για τις κυρίαρχες, οικονομικά και πολιτικά τάξεις.

Παρόλο που έχουν περάσει 60 χρόνια από τότε που οι ΗΠΑ έριξαν τις ατομικές βόμβες στη Χιροσίμα και στο Ναγκασάκι κι έχουν γίνει πυρηνικά ατυχήματα ,με κορυφαία την πυρηνική έκρηξη του Τσέρνομπιλ ,οι κυβερνήσεις εξακολουθούν να επιμένουν στη χρήση της πυρηνικής ενέργειας για ‘’ειρηνικούς σκοπούς,,.

Εύκολα φτάνει όμως κανείς στις εξής διαπιστώσεις:

• Δεν υπάρχει ασφαλής προστασία από την ραδιενέργεια των ατομικών αντιδραστήρων όπως δεν υπάρχει προστασία από την δράση των ατομικών βομβών.Η Χιροσίμα και το Ναγκασάκι μας το υπενθυμίζουν.

• Η ραδιενέργεια των πυρηνικών αντιδραστήρων μπορεί να καταστρέψει άμεσα η έμμεσα ,το ανθρώπινο γένος και το περιβάλλον.

• Η πυρηνική μόλυνση ,η οποία πλήττει ανθρώπους και περιβάλλον δεν αίρεται με τη μη επαναλειτουργία ενός αντιδραστήρα,δεν υπάρχει επιστροφή στην πρότερα κατάσταση.

Το ότι υπήρχε κίνδυνος στην Ευρώπη το πληροφορήθηκαν από τα ΜΜΕ μετά από μια εβδομάδα από την έκρηξη, ενώ στην Ελλάδα μετά από δυο εβδομάδες. Έτσι δεν υπήρξε καμία προφύλαξη, και όλες οι προφυλάξεις από τον κόσμο πάρθηκαν πολύ αργά.

Δυστυχώς κανένας δεν μίλησε αληθινά για την πραγματικότητα που ήταν διαφορετική και τραγική.Και καλά οι Σοβιετικοί ,στην Ελλάδα του 1986 η ‘’επικοινωνιακή διαχείριση’’ του Τσέρνομπιλ από πολιτικούς και επιστήμονες υπαγορευόταν αποκλειστικά και μόνο από μικροπολιτικές και συντεχνιακές σκοπιμότητες.

Για τους κυβερνώντες τα πάντα ήταν ζήτημα ισορροπιών, για τους ΄΄ορθόδοξους’’ κομμουνιστές το ατύχημα ισοδυναμούσε με δοκιμασία της πίστης τους στην ανθρώπινη πρόοδο και στη ΜΑΜΑ ΡΩΣΙΑ. Και πολύ λογικά, αφού ήδη η γοητεία του ΄΄σοσιαλισμού΄΄ στηριζόταν όλο και λιγότερο στη μαρξιστική «κοινωνία των ελεύθερα συνεταιρισμένων παραγωγών» και περισσότερο στην αίγλη της «σοσιαλιστικής τεχνολογίας», όπως αυτή αποτυπώθηκε στις διαστημικές επιτυχίες του Σπούτνικ και του Γκαγκάριν.

Αυτονόητη θεωρήθηκε έτσι η υπεράσπιση της πυρηνικής ενέργειας ως συνώνυμου της προόδου. «Η επιστημονικοτεχνική επανάσταση, σε μεγάλο βαθμό βασίζεται στην ατομική επιστήμη και τεχνική», διαβάζουμε σε άρθρο της «Πράβδα» που αναδημοσίευσε ο «Ριζοσπάστης» (22.5.86). «Η 30άχρονη και πάνω πείρα αξιοποίησης της ατομικής ενέργειας κατέδειξε την αναγκαιότητα και την ασφάλειά της. Αλλά στην εφαρμογή της κάθε νέας και περισσότερο πολύπλοκης τεχνικής κανένας δεν μπορεί να μιλά για απόλυτη σιγουριά και ασφάλεια. Η ανθρωπότητα είναι υποχρεωμένη να πληρώνει ακριβά το τίμημα για την τεχνική πρόοδο». Αυτονόητη και η προσαρμογή της γραμμής στις τοπικές συνθήκες. «Πρώτος ήταν ο Ίκαρος. Γιατί οι σοφοί αρχαίοι Έλληνες είχαν καταλάβει: η πρόοδος απαιτεί και θυσίες» («Ριζοσπάστης» 11.5.86). Γι αυτούς όλη η ιστορία ήταν μια καλοστημένη πολιτική επιχείρηση κατά της Ένωσης και της ειρήνης στον κόσμο.

Και το επιστημονικό σινάφι επίσης έπαιξε τον ρόλο του. Ελάχιστοι από αυτούς τόλμησαν να αμφισβητήσουν τη χρησιμότητα της πυρηνικής ενέργειας. Το μόνο που φαίνεται ότι τρόμαζε τους περισσότερους, ήταν οι επιπτώσεις της τραγωδίας στα ερευνητικά κονδύλια. Απόλυτα ταυτισμένη με την ψυχροπολεμική υστερία που επικρατούσε τότε στη Δύση, η ελληνική δεξιά είδε στο πυρηνικό ατύχημα της Ουκρανίας μια ανέλπιστη ευκαιρία αντιστροφής του εγχώριου «φιλειρηνικού» πολιτικού κλίματος. Το ίδιο το πρόβλημα, η επικινδυνότητα της «ειρηνικής» χρήσης της ατομικής ενέργειας, ουδόλως απασχόλησε τους αναλυτές της δεξιάς. Αποκλειστικό ζητούμενο υπήρξε η καταδίκη του σοβιετικού συστήματος και -συμπληρωματικά- του εγχώριου πασοκικού «σοσιαλισμού», ενώ οριακό αίτημα αποτέλεσε το κλείσιμο των «απαρχαιωμένων» πυρηνικών αντιδραστήρων των βορείων γειτόνων μας -κι όχι, φυσικά, της (επίσης γειτονικής) Ιταλίας ή άλλων δυτικών χωρών.

Ταυτόχρονα, οι μηχανισμοί καταστολής ανέλαβαν κάθε εξωκοινοβουλευτική εκδήλωση διαμαρτυρίας. Η πρώτη αντιπυρηνική συγκέντρωση, από αναρχικούς (9.5.86), απαγορεύτηκε από την αστυνομία. Έντεκα άτομα συνελήφθησαν κι εφτά καταδικάστηκαν για «θρασύτητα», επειδή παρέμειναν στον προγραμματισμένο χώρο.

Στις 12.5.86 απαγορεύτηκε κι άλλη διαδήλωση, της ριζοσπαστικής αριστεράς αυτή τη φορά. Όταν κάποιοι απ' τους διοργανωτές επιχείρησαν ν' ανοίξουν πανό στα Προπύλαια, ξυλοκοπήθηκαν άγρια κι οδηγήθηκαν στις κλούβες.

Το αποκορύφωμα ήρθε στις 13.5.86, με τη βίαιη διάλυση μιας αντιπυρηνικής πορείας μερικών χιλιάδων ατόμων. Με πρόσχημα σποραδικές επιθέσεις αναρχικών εναντίον αστυνομικών στις παρυφές της, τα ΜΑΤ λιάνισαν κυριολεκτικά τον κύριο όγκο των διαδηλωτών, συλλαμβάνοντας δεκάδες και στέλνοντας 39 στη Δικαιοσύνη με βαριές κατηγορίες.
Σήμερα η πιθανότητα κλεισίματος των πυρηνικών εργοστασίων ως αποτέλεσμα της εξέγερσης των λαών ακούγεται σε πολλούς περίπου σαν ανέκδοτο.

ΠΡΕΠΕΙ ΟΜΩΣ ΟΙ ΛΑΟΙ ΝΑ ΣΤΑΜΑΤΗΣΟΥΝ ΤΗΝ ΠΥΡΗΝΙΚΗ ΠΑΡΑΦΡΟΣΥΝΗ
ΣΥΝΟΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΡΑΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ
ΤΟ ΑΝΤΙΠΟΛΕΜΙΚΟ ΑΝΤΙΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΔΙΑΚΗΡΥΞΕΙ ΠΡΟΣ ΚΑΘΕ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΟΤΙ Η ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΠΥΡΗΝΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΑΠΟΒΕΙ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΙΚΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΛΑΝΗΤΗ ΜΑΣ.

Δημοσιεύτηκε το 2006 , στο ΑΝΤΙΠΟΛΕΜΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ, περιοδικό της αντιπολεμικής αντιιμπεριαλιστικής κίνησης Καρδίτσας.